

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Oslo, 26.01.2015

Vår ref.
55590/HS54

Høring - utkast til ny postlov

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev av 22. oktober 2014 hvor forslag til ny postlov og postforskrift sendes på høring.

Innledning

Det norske postmarkedet er fortsatt i kraftig endring. Innføringen av digital teknologi har endret våre adferdsmønstre, både individuelt og kollektivt, og har frembrakt nye muligheter og tjenester, mens gamle tjenester blir mindre og mindre etterspurt. Brevvolumet er nær halvert siden toppen ble nådd rundt årtusenskiftet, og digitaliseringen av offentlig sektor vil bare forsterke utviklingen. Samtidig ser vi et voksende e-handelsmarked der konkurransen om distribusjon av pakker er stor. Utviklingen tydeliggjør behovet for regulatoriske endringer i kravene til posttjenester. Spekter er derfor generelt positive til de endringene som varsles i høringen, men vil spesielt kommentere noen forhold:

Sikker digital postkasse

Digitaliseringen i samfunnet bidrar til å endre forutsetningen og behovet for postombæring. Der vi tidligere har vært avhengige av å benytte fysiske forsendelser for å sende beskjeder eller dokumenter til hverandre, kan vi i dag formidle den samme informasjonen digitalt. Digitaliseringen har på mange måter bidratt til å effektivisere måten vi kommuniserer med hverandre på, men det er også den viktigste årsaken til at volumet brevpost som sendes fysisk har gått ned. Det er likevel ikke slik at behovet for å kunne formidle sikker informasjon til hverandre vil bli borte. Selv om e-post, andre elektroniske meldinger og sosiale medier har erstattet mye tradisjonell post, er det i mange tilfeller behov for en høyere grad av sikkerhet og sporbarhet. En slik sikkerhet kan i dag oppnås ved å benytte rekommanderte sendinger av tradisjonell post.

Det vil være ønskelig også å bevare slike kvaliteter i en digital sending. Utviklingen av sikre, digitale postkasseløsninger de senere år, har i så måte vært positiv. Å forankre sikker digital postkasse i postloven, eller eventuelt annet lovverk, vil være et ytterligere skritt i riktig retning. Lovfesting av kriteriene vil bidra til sikkerhet og kvalitet. Det vil igjen bidra til å styrke tilliten til digitale løsninger både blant publikum, offentlige aktører og næringslivet. Gitt at vi er i en situasjon der regjeringens digitaliseringsstrategi fortsatt er i utvikling, er det vanskelig å slå fast hvordan en sikker, digital postkassetjeneste for allmennheten bør være. Det er etter Spekters mening derfor viktigere å fastslå de grunnleggende kravene til en slik tjeneste, enn å beskrive tjenesten i detalj.

Avvikling av gjeldende enerett

Forutsigbare rammevilkår for alle tilbydere er avgjørende når dagens enerett på brevdistribusjon avvikles. Til forslaget om geografisk enhetsporto avgrenset til enkeltsendinger av brevpost inntil 50 gram, må det gis tilstrekkelig frihet i prissettingen for at konkurransen skal kunne være reell. En direkteutpekt tilbyder med leveringsplikt må videre kompenseres fullt ut for de bedriftsmessige ulønnsomme tjenestene som pålegges.

Omfang og finansiering av leveringspliktige tjenester

Posten Norge AS utfører i henhold til sin konsesjon en rekke leveringspliktige tjenester. Leveringsplikten omfatter en rekke krav, blant annet leveranse av prioritert og uprioritert brevpost inntil 2 kg, formidling av aviser og blader, utlevering seks dager i uken til alle postmottakere, ett fast ekspedisjonssted i hver kommune, mv.

Digitaliseringen gjør at kundebehovene endres. Dette gjør at tjenester som det tidligere var forretningsmessig grunnlag for, med tiden kan bli ulønnsomme. Antall dager det skal være postombæring til alle husstander er et slikt tilfelle. Med høyere sendingsvolum lot det seg gjøre å finansiere ombæringen seks dager i uken, i dag er volumet lavere og inntjeningen dårlig. Gitt at det på lørdager distribueres kun om lag 23 prosent av brevvolumet enn på de øvrige ukedager, er det ikke forretningsmessig grunnlag for å opprettholde ombæringen denne dagen.

I høringsnotatet ber departementet om synspunkter på behovet for avisomdeling på lørdager i de områder hvor det i dag ikke finnes alternativ til Postens distribusjon. Kostnaden anslås til mellom 50 og 120 millioner kroner. Etter vår oppfatning er dette først og fremst en kulturpolitisk vurdering. Hvorvidt staten fortsatt skal bidra til at trykte medier skal kunne nås ut til husstander på lørdager, bør derfor vurderes i lys av de samlede ordningene for støtte til sektoren. Gitt at staten ønsker fortsatt ombæring av aviser på lørdager, og dette oppdraget pålegges Posten, må det imidlertid være en forutsetning at Postens merkostnader kompenseres fullt ut.

Spekter er tilhenger av konkurranse, og en sunn konkurranse må skje på likeverdige vilkår. I en situasjon hvor det åpnes opp for konkurranse, men tilbydere utpekes til å levere tjenester i henhold til politisk bestemte krav, må den økonomiske merkostnaden kompenseres fullt ut. Dette omtales i § 13 av lovforslaget, og slik ordlyden fremgår av departementets forslag kan det tolkes dithen at staten kan velge ikke å kompensere for byrden. Ingen kompensasjon eller underkompensasjon vil gi den av staten utnevnte leveringspliktige tilbyderen en vesentlig konkurranseulempe. Hvis så skulle bli tilfelle, vil det medføre en konkurranseskjevhet som ikke er ønskelig. Liberalisering må derfor kombineres med en forutsigbar kompensasjonsordning som sikrer den utpekte leveringspliktige tilbyderen en rett til full økonomisk dekning av byrden ved leveringspliktene.

Avslutning

Hensyntatt at markedet er og fortsatt vil være i stadig endring, mener Spekter staten vil være best tjent med at den nye postloven i størst mulig grad er en fullmaktslov, og at nærmere krav bør fastsettes i forskrift og/eller i avtale med leveringspliktig tilbyder. Av hensyn til Postens ansatte og kunder må det videre gis tilstrekkelig tid til omstilling slik at det sikres forutsigbare og ryddige prosesser.

Med vennlig hilsen
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Anne-Kari Bratten
Administrerende direktør